

MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK

Közlekedési baleset fogalmán – statisztikai szempontból – olyan váratlan, nem szándékosan előidézett forgalmi eseményt értünk, amelynek következményeként haláleset, illetve személysérülés történt, vagy anyagi kár keletkezett.

A közlekedési baleseti statisztika megfigyelési köre a következőkre terjed ki:

- a) Személysérüléssel járó közúti közlekedési balesetek: a fogalmi meghatározásokat lásd a közúton történt balesetek fogalmi meghatározásánál. Az adatokat az EU-módszertan alapján a balesetet követő 30 nappal későbbi állapot szerint és a halálos baleseteket a helyszínen felvett adatokkal történő összehasonlíthatóság biztosítása érdekében a helyszínen felvett adatok szerint is közöljük.
- b) Vasúti közlekedési balesetek: az országos vasúthálózaton működési engedéllyel rendelkező, jogi személyiségű adatszolgáltatók áru- vagy személyszállítás közben történt minden olyan forgalmi baleseti esemény, ahol személysérülés történt vagy anyagi kár keletkezett. A vasúti balesetek adatait a 2016-os tárgyévától kezdődően a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumtól veszi át a KSH. A szabályozás az EU-irányelveket követi. A jelentős vasúti balesetek küszöbértékét és a személysérülések módszertanát 2013-tól az uniós normához igazítottuk. A módszertani változás következtében a jelentős balesetek értékhatára a korábbi 10 millió forintról 40 millió forintra (150 000 euró) emelkedett, és a személysérülések csak a súlyosan sérült személyek adatait tartalmazzák.
- c) Vízi és légi közlekedési balesetek: a vízi és légi közlekedési balesetek adatait a 2016-os tárgyévától kezdődően a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumtól veszi át a KSH.

A vasúti, vízi, és légi balesetek fogalmát a légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvény határozza meg. A szabályozás az EU-irányelveket követi.

A légi balesetek tartalmazzák a sárkányrepülőket, a vízi balesetek pedig a csónakkal történt balesetek adatait is.

A vasúti és közúti kereszteződéseknél történt baleseti események mind a vasúti, mind a közúti közlekedési baleseteknél szerepelnek.

Ittas személy által okozott balesetekre az alkoholos befolyásoltságot véralkohol-vizsgálattal állapítják meg.

A KÖZÚTON TÖRTÉNT BALESETEKNÉL ELŐFORDULÓ FŐBB FOGALMAK:

Személysérüléses közúti közlekedési baleset: minden olyan közúton vagy a közforgalom számára megnyitott magánúton történt baleset, amiben legalább egy mozgó jármű részt vett, és aminek következtében legalább egy személy meghalt, vagy megsérült.

1. A balesetek minősítése kimenetel szerint:

- a) **Halálos kimenetelű** az a **baleset**, amelynél legalább egy személy a baleset helyszínén, illetve 30 napon belül meghal.
- b) **Súlyos sérüléses** az a **baleset**, amelynél legalább egy személy súlyosan megsérül, de haláleset nem történt.
- c) **Könnyű sérüléses** az a **baleset**, amelynél legalább egy személy könnyen megsérül, de haláleset és súlyos sérülés nem történt.

2. A személysérülések minősítése:

Halálos sérülés: olyan súlyos sérülés, amit valaki baleset során szenved el, vagy annak következtében a balesetet követő 30 napon belül elhalálozik.

Súlyos sérülés: olyan sérülés, amit valaki baleset során szenved el, és ami

- a) a sérüléstől számított hét napon belül 48 órát meghaladó kórházi ápolást tesz szükségessé, vagy
- b) csonttörést okoz, kivéve az ujj-, lábujj- és orrtörést, vagy
- c) olyan vágott sebekkel jár, amelyek súlyos vérzést vagy ideg-, izom-, illetve ínsérülést okoznak, vagy
- d) belső szervek sérülését okozza, vagy
- e) másod- vagy harmadfokú égési sérüléseket vagy a testfelület több mint 5%-át érintő égési sérülést okoz.

Könnyű sérülés: olyan sérülés, aminek következtében a sérült kórházi kezelésre nem szorul, kivéve a 24 órás megfigyelést.

3. A táblázat fej- és oldalléceiben előforduló főbb fogalmak magyarázata:

- a) A baleset **oka** azt a körülményt írja le, hogy a forgalmi szereplők közül kinek a hibájából és milyen ok(ok) miatt történt a baleset.
- b) A baleset **természete** az a forgalmi szituáció, amiben a baleset bekövetkezett.

4. Egyéb fogalmak:

- a) **Közútigépjármű-állomány:** a forgalmi rendszámmal ellátott közúti járművek száma, a fegyveres erők és testületek gépjárművei nélkül.

- b) **Motorkerékpár-állomány:** a forgalmi rendszámmal ellátott, 50 cm³-nél nagyobb hengerűrtartalmú motorkerékpárok száma.
- c) **Különleges célú gépkocsi:** olyan közúti motoros jármű, amelynek nem elsődleges és kizárólagos feladata a szokásos személy- vagy áruszállítás (pl. mentőautó, tűzoltójármű).
- d) **Országos közutak:** a városok és községek közötti forgalmat lebonyolító úthálózat, beleértve a városokon, községeken átvezető útszakaszokat is.

Jogi háttér: az 1993. évi XLV. törvény a statisztikáról (hatályát veszítette 2017. január 1-től), a 2016. évi CLV. törvény a hivatalos statisztikáról (hatályos 2017. január 1-jétől) és a 1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságára hozásáról, valamint a 288/2009. (XII. 15.) Korm. rendelet az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programról (OSAP).

Az adatok forrása: az adatfelvétel teljes körű azokra a balesetekre, amikor rendőri intézkedés történik. Az intézkedés során a személysérüléssel járó balesetről adatfelvételi lap kerül kitöltésre. A baleseti helyszínelő rendőri szerv a kitöltött adatlapot a baleset helye szerinti megyei RFK közlekedésrendészeti osztályának (Budapesten a BRFK Közlekedésrendészeti Főosztályának) küldi meg, ahol az adatlapokat rögzítik. A KSH felé a balesetek adatszolgáltatója az ORFK.

Külső források: Belügyminisztérium (közúti jármű-állomány adatok), Magyar Közút Nonprofit Zrt. (országos közutak hossz adatai).

METHODOLOGICAL NOTES

Traffic accidents: incidental, unintentional accidents, in connection with which death, personal injury or material loss incurred.

The following accidents are observed:

- a) *Road traffic accidents involving personal injury: fatal accident data, both 30 days (according EU methodology) after the occurrence and on the spot, are published, so that comparisons can be made.*
- b) *Railway accidents: accidents involving at least one rail vehicle in motion, resulting in at least one killed or seriously injured person, or significant damage to stock, track, other installations or environment. Due to harmonisation with EU standards there was a change in the methodology in 2013. The threshold of significant accidents is 40 million HUF (150 000 Euro) instead of the previous 10 million and the number of slightly injured persons are excluded. Data source: Ministry of National Development since 2016*
- c) *Water and air transport accidents: data of Ministry of National Development since 2016*

Data of both railway and road accidents include public road and rail vehicle accidents at level crossings.

Accidents caused by drunken persons are observed according to the analysis of alcohol level in blood. The definitions of air and waterway accidents are fully harmonised with the EU standards. Air accidents include glider accidents, while waterway accidents include boat accidents.

DEFINITIONS OF ROAD TRAFFIC ACCIDENTS:

Road accidents: any accident involving at least one road vehicle in motion on a public road or private road to which the public has right of access, resulting in at least one killed or injured person.

1. Accidents by result

- a) **Fatal accident:** any traumatic accident in which one or more persons were killed on the spot or died within 30 days as a result of the accident. Suicide is excluded.
- b) **Accident with serious injury:** any accident in which at least one person was seriously injured.
- c) **Accident with slight injury:** any traumatic accident other than fatal accident or accident with serious injury.

2. Persons seriously injured: any person, who, due to the accident, sustained serious injury, which

- a) *necessitates hospitalization for more than 48 hours within seven days after occurrence or*
- b) *caused fracture, except for finger, toe, nose fractures or*
- c) *caused cut wounds, which resulted in serious bleeding or nerve, muscle or tendon injuries or*
- d) *caused injury of inner organs or*
- e) *caused burn of second or third degree or burn affecting more than 5% of body surface.*

Persons slightly injured: any person, who suffered slight injury which does not need hospitalization, except for 24 hour-long observations.

3. Explanation of main categories:

Causes of accidents: explains who or what circumstances were to blame for the accidents.

Types: traffic situation when the accidents occurred.

4. Others

- a) **Road vehicle fleet:** number of vehicles registered excluding military vehicles.
- b) **Motorcycle fleet:** number of motorcycles registered having a cylinder capacity more than 50 cm³.
- c) **Special purpose road vehicle:** road vehicles designed for purposes other than carriage of passengers or goods (e.g. ambulances, fire brigade vehicles).
- d) **National public roads:** road network serving the traffic among towns and villages including road sections going through towns and villages.

Legal basis: Act XLVI of 1993 on statistics (annulled on 31th December 2016) Act CLV of 2016 on the official statistics (From the 1st January 2017, the Law on Official Statistics (2016 CLV) is applicable), and Act LXIII. of 1992 on personal data protection and access to data of public utility and Government decree 288/2009 (XII. 15.) on the National Statistical Data Collection Programme. (OSAP)

Source of data: The data collection is full scope for cases in which the Police are involved. The Hungarian Central Statistical Office (HCSO) prepares and dispatches the Questionnaire. In the course of police actions every accident involving personal injuries is recorded. The local police complete the Questionnaires and send them to traffic inspectorate sections of the county police headquarters where the data are processed. There are 19 police headquarters and the Budapest Police headquarter.

External sources: Ministry of Interior (stock of vehicles), Hungarian Roads Management Company (length of national roads)